

סמסטר א'

• מבוא לפילוסופיה של האמנות

שיעור ב.א. – יום ג' 4-2

הפילוסופיה של האומנות עוסקת בשלל שאלות: מדוע יוצרים אמנים יצירות אומנות? ומדוע אנו צורכים אומנות? מה אנחנו אומרים כשאנו אומרים על יצירת אומנות שהיא יפה? האם ההנאה שמסכה לנו יצירת אומנות היא הנאה רגשית צרופה או האם יש בהנאה הזו גם (ואולי לעיתים רק) מימד רעיוני או מחשבתי? האם ההנאה שמסכות לנו יצירות אומנות היא פרטית וסובייקטיבית או האם היא (לעיתים) משותפת ואובייקטיבית? האם יופי הוא תכונה של האובייקט האומנותי או שמא חוויה של הסובייקט? מה משותף לצורות אומנות שונות כגון ציור, פיסול, ספרות ושירה, ארכיטקטורה ומוסיקה, ובמה הן שונות? מבין השאלות הרבות מאוד בתחום אנו נתמקד בכמה שאלות מפתח שהעסיקו את הפילוסופיה האנליטית של האומנות במחצית השנייה של המאה העשרים. נתחיל בשאלה מהי יצירת אומנות. האם אפשר להגדיר יצירת אומנות כאובייקט המקיים תנאים הכרחיים ומספיקים מסוימים? האם אפשר להגדיר או לאפיין אחרת יצירות אומנות וכך להבין מה מבחין אותן מאובייקטים שאינם יצירות אומנות? לאחר מכן ננסה להבין מה הופך יצירות אומנות לבעלות משמעות. האם יש להבין יצירת אומנות כביטוי אישי של כוונה של אדם מסוים בעל נסיבות חיים ומבנה נפשי מסוים? האם, לחליפין, משמעותה של יצירה היא הרגשות שהיא מעוררת במי שחווה אותה? ואולי המשמעות של יצירת אומנות היא תכונה מורכבת של תכונותיה של היצירה עצמה ומצויה באובייקט האומנותי – לא במי שיצר אותה, ולא במי שחווה אותה. לאחר העיסוק בשתי שאלות מפתח אלה, נבחן שאלות מסוימות יותר העולות משאלות המפתח הללו. שאלה הקשורה לשאלה מהי יצירת אומנות היא מה מבחין יצירת אומנות מקורית מזיוף המחקר בדיוק את כל תכונותיה האסתטיות. האם יש בכלל הבדל אסתטי בין המקור והזיוף? לאחר מכן נעסוק בשאלת האומנות המושגית שפרחה בעולם האומנות באמצע שנות השישים ועודנה מרכזית היום. מה ערכן של יצירות אלה, שתכונותיהן האסתטיות אינן מרכזיות ולעיתים דומה שאינן חשובות כלל? האם יצירות כאלה הן בכלל יצירות אומנות או האם מוטב להבינן כביטוי תיאורטי או פילוסופי של רעיונות לגבי אומנות?

חובות השיעור:

- נוכחות חובה (נוכחות בכל שיעור מתחילתו ועד סופו), והשתתפות פעילה בשיעורים.
- קריאה (יש להביא את חומר הקריאה לכל שיעור). בחני קריאה (אם יהיה בכך צורך).
- מטלות:

- 1) התלמידים ייקחו על עצמו (בקבוצות של שניים או שלושה) לבנות ולחלק לשאר החברים מסמך הכולל הסבר קצר ודימויים ויזואליים (אם יש) של יצירות אומנות, שמות פרטיים של דמויות מפתח, ומונחים טכניים המוזכרים במאמר אחד מרשימת הקריאה. (חובה; ללא ציון)
- 2) עבודת אמצע סמסטר (50% מהציון).
- 3) מבחן בית בסוף הסמסטר (50% מהציון).